

Format - Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving bevat normen waaraan goed beleid of goede regelgeving dient te voldoen.

1. Wat is de aanleiding?

De huidige inrichting van het stelsel van arbeidsvoorwaardelijke pensioenen past niet langer bij de ontwikkelingen in de economie, op de arbeidsmarkt en bij de voorkeuren van werkgevers en werknemers. Dit wetsvoorstel is het sluitstuk van een jarenlang proces gericht op een herziening van het pensioenstelsel. Het wetsvoorstel bevat de neerslag in wetgeving van het pensioenakkoord van juni 2019 en de uitwerking daarvan in juni 2020, inclusief de wijziging van het fiscale kader. Naar aanleiding van een advies dat de Stichting van de Arbeid in juni 2020 heeft gegeven bevat het wetsvoorstel tevens wijzigingen inzake het nabestaandenpensioen.

2. Wie zijn betrokken?

Alle werknemers met een pensioenregeling, hun werkgevers, deelnemers met een beroepspensioenregeling, partners en nabestaanden, zzp-ers en pensioengerechtigden. Ook de pensioenuitvoerders en de Belastingdienst zijn betrokken, alsmede de toezichthouders in de pensioensector, DNB en AFM.

3. Wat is het probleem?

De doorsneesystematiek zorgt voor een ondoorzichtige herverdeling tussen leeftijdsgroepen. Dit past niet bij de huidige meer dynamische arbeidsmarkt, waarin mensen vaker wisselen van baan of type arbeidsverhouding. Door het bestaande wettelijk kader kunnen pensioenfondsen de pensioenen en opgebouwde aanspraken, ondanks, gemiddeld genomen, positieve beleggingsrendementen, al jarenlang niet indexeren. Hierdoor blijft het te verwachten pensioen achter bij hetgeen werkgever en werknemer voor ogen staat. Dit is het gevolg van de gerichtheid op vaste pensioenaanspraken en –rechten, waardoor het pensioenstelsel sterk rentegevoelig is. De aanhoudende daling van de marktrente leidt in het huidige stelsel tot steeds hogere premies, terwijl de koopkracht van pensioenen achterblijft. Voor werkgevers, werknemers en pensioengerechtigden is dit niet langer acceptabel. Het wetsvoorstel regelt tevens de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel en past het fiscale pensioenkader daarop aan.

Met het wetsvoorstel worden ook andere problemen aangepakt, namelijk de ongelijksoortige regeling van het nabestaandenpensioen, waardoor nabestaanden in de problemen kunnen komen en de te lange wachttijd voor de pensioenopbouw door uitzendkrachten. Tot slot maakt het wetsvoorstel experimenten mogelijk die erop gericht zijn om meer zzp-ers pensioen op te laten bouwen.

4. Wat is het doel?

Het wetsvoorstel is gericht op meerdere doelen:

- Het wetsvoorstel moet – ten opzichte van het huidige stelsel – eerder perspectief bieden op een koopkrachtig pensioen.
- Het pensioenstelsel moet transparanter en persoonlijker worden.
- Het pensioenstelsel moet beter aansluiten bij ontwikkelingen in de maatschappij en op de arbeidsmarkt.

- De voorgestelde wijzigingen inzake het nabestaandenpensioen zorgen ervoor dat het nabestaandenpensioen wordt gestandaardiseerd. Het nabestaandenpensioen wordt hierdoor adequater en begrijpelijker, risico's voor nabestaanden worden verkleind.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

De hierboven beschreven problematiek kan alleen worden opgelost door over te stappen op nieuwe, andersoortige afspraken (pensioencontracten). Dit wetsvoorstel schept een wettelijk kader voor die nieuwe pensioencontracten en biedt waarborgen voor een evenwichtige transitie. De problemen rondom nabestaandenpensioen kunnen eveneens alleen opgelost worden door het aanpassen van het wettelijk kader ten aanzien van nabestaandenpensioen. Deze aanpassing leidt tot standaardisering van het nabestaandenpensioen.

6. Wat is het beste instrument?

De oplossing van het probleem vergt onder meer wijziging van de Pensioenwet, Wet verplichte beroepspensioenregeling en van de Wet op de loonbelasting 1964. Bij algemene maatregel van bestuur zullen nadere regels worden gesteld. Voorts zal de overheid de implementatie van de maatregelen bevorderen door voorlichting aan burgers en door een handreiking aan werkgevers en werknemers.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

In de transitiefase (2022 – 2026) moeten alle pensioenovereenkomsten worden gewijzigd. Dit is een ingrijpende, maar noodzakelijke operatie, zowel voor werkgevers (bedrijven), als voor pensioendeelnemers (burgers). Veel bedrijven zullen hierover advies moeten of willen inwinnen.

Pensioenuitvoerders moeten hun administratieve systemen aanpassen aan de nieuwe pensioenovereenkomsten en/of aan het nieuwe fiscale kader. Ook dit is eenmalig, maar ingrijpend.

De overheid heeft naast wet- en regelgeving, ook tot taak om burgers voor te lichten over de betekenis van de wijziging van het pensioenstelsel voor hen.

Er zijn geen gevolgen voor het milieu.